

Формальний VEN-аналіз проносних лікарських засобів, представлених на фармацевтичному ринку України

Окомельченко Є.С., Яковлева Л.В., Бердник О.Г., Баглай Т.О.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Кафедра фармакоекономіки

ph-econom@nuph.edu.ua

Вступ. На сьогодні проблема діагностики та лікування закрепів є одним із актуальних питань сучасної медицини. Останніми роками частота закрепів підвищилася удвічі, і серед захворювань шлунково-кишкового тракту вони посідають друге місце після гастроєзофагеальної рефлюксної хвороби. Незважаючи на брак точних епідеміологічних даних про частоту закрепу в Україні, повсякденна медична практика свідчить про досить високу поширеність цього синдрому в загальній популяції. За даними різних авторів, закрепу діагностується приблизно у 70 % хворих гастроентерологічного профілю (у жінок в 3 рази частіше, ніж у чоловіків). Закреп є медико-соціальною проблемою, без вирішення якої неможлива гідна якість життя, і певною мірою впливає на працездатність населення. Тому нами були досліджені проносні лікарські засоби (ЛЗ), зареєстровані в Україні, на наявність в медико-технологічних документах.

Мета роботи: провести формальний VEN-аналіз проносних лікарських засобів, представлених на фармацевтичному ринку України.

Матеріали та методи досліджень. Формальний VEN-аналіз дозволяє розділити усі лікарські засоби на життєво необхідні – V (англ. Vital – життєво важливі), які включені в медико-технологічні документи (МТД), а також, другорядні лікарські засоби – N (англ. Nonessentials – неважливі). Для проведення аналізу були використані наступні МТД: Державний формуляр ЛЗ України (ДФЛЗ), Національний перелік основних ЛЗ України, Британський національний фор-

муляр (БНФ) та Клінічний протокол діагностики та лікування шлунково-кишкових захворювань.

Результати досліджень. Проносні лікарські засоби призначають тільки на першому етапі лікування запору з метою більш ефективного відновлення втраченого дефекаційного рефлексу. За механізмом дії їх класифікують таким чином:

1. Секреторні (антиабсорбтивні): рослинного походження (антраглікозиди – сенна, жостір, алое); синтетичні (похідні дифенілметану – бісакодил; пікосульфат натрію); активатори хлоридних каналів – любіпростон;
2. Осмотичні: сольові (натрію або магнію сульфат, карловарська сіль); дисахариди (лактоза); багатоатомні спирти (манітол, сорбітол); макрогол;
3. Засоби, що збільшують об'єм вмісту кишечника: баластні речовини (агар-агар, метилцелюлоза, висівки, насіння льону);
4. Засоби, що розм'якшують фекалії (масла).

На фармацевтичному ринку України зареєстровано 9 МНН проносних ЛЗ. Проведений формальний VEN-аналіз показав, що лише МНН Лактулоза наявна в усіх проаналізованих МТД (табл.). МНН Рідкий парафін, Олія касторова та Крушина не включені до жодного з МТД. За даними аналізу Національного переліку життєвонеобхідними вважаються лише МНН Магнію сульфату та Лактулози. Найбільша кількість життєво необхідних МНН включені до ДФЛЗ (Бісакодил, Глікозиди сенни, Натрію пікосульфат, Магнію сульфат, Лактулоза) та до БНФ (Бісакодил, Глікозиди сенни, Магнію сульфат, Лакту-

лоза. Гліцерол). Клінічний протокол містить лише три з дев'яти МНН (Бі-

сакодил, Глікозиди сенни, Лактулоза).

Таблиця

Наявність проносних ЛЗ в МТД

АТС-код	МНН	ДФЛЗ	Клінічний протокол	Національний перелік ЛЗ	БНФ
A06AA01	Рідкий парафін	N	N	N	N
A06AB02	Бісакодил	V	V	N	V
A06AB05	Олія касторова	N	N	N	N
A06AB06	Глікозиди сенни	V	V	N	V
A06AB07	Крушина	N	N	N	N
A06AB08	Натрію пікосульфат	V	N	N	N
A06AD04	Магнію сульфат	V	N	V	V
A06AD11	Лактулоза	V	V	V	V
A06AX01	Гліцерол	N	N	N	V

Висновок. МНН, яка за результатами формального VEN-аналізу є життєвонеобхідною та включена до всіх проаналізованих МТД, є Лактулоза. Завдяки своїй ефективності та безпечності, а також із урахуванням даних численних клінічних випробувань, Лактулоза офіційно є препаратом першого вибору при хронічному закрепі. Також як життєвонеобхідні

можна вважати МНН, які увійшли до більшості проаналізованих МТД: Бісакодил, Глікозиди сенни та Магнію сульфат. Такі МНН як Рідкий парафін, Олія касторова та Крушина не включені до жодного з МТД, тому не вважаються життєвонеобхідними і не рекомендуються для застосування при закрепах як препарати першого вибору.

“

Окомельченко Є.С., Яковлева Л.В., Бердник О.Г., Баглай Т.О. (2020). Формальний VEN-аналіз проносних лікарських засобів, представлених на фармацевтичному ринку України. *Фармакоэкономика в Україні: стан та перспективи розвитку : матеріали XII наук.-практ. INTERNET-конф., м.Харків, 22 травня 2020 р.* 108-109.

”